

Slavnostni odhod

Barbara Brecej

Zrak, ki je prihajal skozi okno je dišal neznansko prijetno. Kakor da bi za temi nagnetenimi hišami morje butalo ob obalo! In mlečno nebo, prepreženo z dolgimi, tankimi oblaki, je bilo videti prav ko čipkasto blago. Pa svetloba, razpršena v modro zlate iskre je bila osvežujoča — skoraj tako, kot ta hip natrgane jagode z vrta.

Kakor da bi prišli roparji in ji vzeli vse, ker ni smela steči na vrt in se uleči na topli pesek, ali dvigniti se z gugalnico čisto do neba in z nosom pretrgati dolge oblake, ali imeti samo žvečilni gumi v ustih in se spakovat! ko mlada muca. Nerazumljivo ji je bilo, zakaj kar tako naenkrat skrbijo za njeno govorjenje in obnašanje, in jo že celi teden oblegajo z besedami, ki ji omogočajo le mirno sedenje na stolih. »Bodi resen, otrok moj«. Ali pa: »Bodi pametna ljubica. — Vzdrži še malo. — Samo še nekaj ur«. In ure so se množile ko mravlje, ki najdejo sladkorček. Da, bili so pravi mojstri za take stvari. Zabičevali so ji tisoč reči, ki jih pod nobeno ceno ne sme pozabiti ali spregledati. Pa jih ni. Lahko da bi bila cena zelo visoka! Ko bi samo slutili, s kakšno lahkoto so te zoprnije zlezle v njeno glavo, bi nejeverno zmajali s svojimi pametnimi izratski, kaj res ni nič drugega v njej? Bedasto, neumno, smešno.

Za vrati je bilo slišati lahko topotanje nog, nestrpne vzklike in žvenket kozarcev, pribora — in zdelo se ji je, da vse to pritajeno razburjenje nezadržno prodira tudi vanjo. Ko bi se dalo prespati vse to! Bila je bistra ko potok, kdo ve od katere ure že. Vzela je ogledalo v roke in se zazrla v svoj obraz. Za njim se je bleščala belina razkopane postelje in iz nerazumljivega nagiba bi bila najraje zakričala. Danes torej! Otvarjaš sezono malomeščanstva. Torej moža rabiš in ugodje toplega stanovanja in dvoje otrok in... Petrov glas je bil neuničljiv v njenih možganih. Zagledala je sebe in Tomaža med belimi rjuhami in pritislila dlan na svoje steklene oči v ogledalu. Nocoj, jutri, pojutrišnjem, v sredo. Vedno. — Čemu se pravi danes malomeščanstvo? Odložila je ogledalo in se ozrla po sobi. Da si želi otroka? Morda. To je res ena izmed usedlin

preteklosti. Da ljubi in vara svojega moža — nobeno od tega se ne jemlje v obzir. Da ima rada Chopina, ki postaja že narodna glasba? Ali pa to, da so ji še vedno ljube počitnice ob morju? Da navija gramofon? Da hodi rada na premiere v gledališče in na koncerte? Vse to, draga moja, je malomeščanstvo, je imel navado reči Peter. Potem pa ti povej kaj ni to? Eh, je dvignil roke in jih prav na hitro zopet spustil k telesu nazaj, vsak mora najti sam svojo svobodo. Zakon ti je ne bo dal. Misliš, ker se ne ženiš ti, ki še nisi za to dozorel. Oba sta se zasmejala, toda ne iz istega razloga.

Preseneča je obstala sredi sobe. Ničesar več mojega ni v njej, je pomislila. Predali so prazni in omara prav smešna z golimi obešalniki. Nobenih knjig in po tleh nobenih papirjev. Oblečena soba v razmetanost ji je mnogo bolj ugajala. Zdaj pa je izgledala prav tako gola in brezosebna kot vlak. Imela je občutek, da jo stene kar izrivajo iz sobe. Pojdi že, pojdi no! Zložila je rjuhe na koncu postelje, tako kot so delali v kolonijah zadnji dan. Se sklonila pod posteljo in pogledala, ali ni morda česa pozabila? Kaj! Nekaj mora še najti v tej sobi. Nekaj čisto njenega. Nekaj, kar ji bo potrdilo, da je bil to nekoč njej svet. Tekala je od predala do predala, jih odpirala in zapirala, nato k omari, šarila z roko po kotih in obstala. Spomnila se je. Čez obraz ji je šinil nasmeh, stegnila je roko na omaro in se dotipala do majhnega japonskega meniha, poosebljenega v slonokoščeni glavi s samimi velikimi izgubljenimi očmi — zaradi učenja. Kdo ve ob kakšni priložnosti dano Petrovo darilo. Odpihnila je prah in ga spravila v torbico. »Samo to bom odnesla s seboj,« je rekla na glas.

Potem je zazvonilo in od tedaj naprej je neprestano samo zvonilo. Pismonoše so prinašali telegrame, žal ne morem priti, — verjetno si zelo srečna, — oglasi se pri meni po tem, — vso srečo draga moja, in cvetličarke so prinašale rože, kot da bi hotele uničiti vse svoje zaloge, telefoni so brneli, ali res? kako vendar in kdo se je tako spozabil, so duhovičili. Prijetni vonj zraka je izginil. Nek sladek vonj, presladek, da bi lahko bil prijeten, ji je ovil glavo, da je postala zelo težka. Stopila je iz sobe, želeč se vključiti v ves ta vrvež in hrušč, da bi ji čas vsaj hitreje minil. Nihče je ni niti opazil. Stala je tam in čakala poziva, povabila ali vsaj samo namiga. Drveli so mimo nje kakor na tekmi, da jim je komaj razločevala obraze.

»Teta Mina,« je zakričala v hrup, »ali lahko kaj pomagam.«

»Tako dragica. Samo trenutek. — Kdo je tako debelo rezal govedino? Kje je želatina.«

»Manjka pet kozarcev,« se je zadržal Mišin glas. Stopila je do jedilnice.

»Kje naj jih dobim,« je vprašala.

»Ančka, prinesi tiste kozarce, ki so čisto zadaj v stekleni omari.«

»Saj jih lahko jaz,« je rekla.

»Pojdi raje na telefon.«

»Kar ti pojdi in sprejmi čestitke. — Tako so mi zoprne.«

»Pa res ne veš, kaj hočeš.«

Stala je in gledala Mišo, ki bi vendar morala čutiti njeno praznino v duši, saj se je tudi ona ženila. Naslonjena na vrata je v taktu kimala z njenimi »da-ji«.

»Kruh,« se je zaslišalo iz kuhinje, »kdo ga zna lepo narezati.«

»Jaz,« stekla je tja.

»Stran,« so zavpile ženske, »lahko ti pade kaj na obleko.«

Vrnila se je v obednico in gledala bogato okrašeno mizo. Čemu vse to? Postajala je med stoli in gledala listke z imeni. Kako pametno so razvrščeni, da ne bodo pojedli preveč. Nobene njenih prijateljic ni bilo na slavnostnem kosilu. Pridejo kasneje, so ji odgovorili. Ah seveda, to je narejeno zaradi odraslih. In njo so posadili na vrh mize? Spomnila se je, da so ji zabičevali, kako naj bo pametna teh nekaj ur, in zdaj ve, da se je vse potrojeno zanimanje za njeno obnašanje in govorjenje nanašalo prav za ti dve uri. Odrasli pa res slepomišijo. Vsedla se je na svoje mesto in takoj odskočila:

»Bog, saj se boš čisto zmečkala,« je zakričala Miša.

»Koza, tako sem se ustrašila. — Sploh ničesar ne smem. Saj vendar nisem pet let stara. — Pustite me že enkrat na miru. — Saj se bom lepo in pametno obnašala.«

Zdaj ji je bilo resnično dovolj. Že vse jutro jo samo podijo stran. Nihče je ne potrebuje, kakor da bi bila smet. Zakaj potem vse to slavje, če ne zaradi nje. Nek droben glas v njeni glavi jo je spomnil, da so taka slavja le opravičilo za odrasle.

»Saj sem vendar odrasla. — In z današnjim dnem vam vsem enaka. Da boste vedeli.« Jezno je vstala in šla v svojo sobo. Za seboj je slišala:

»Revica, tako je nervozna.«

»Pha, kaj si domišljajo da so.«

V sobi so stali in pomikali pohištvo na sredino — pleskarji.

»Zakaj pa,« je začudeno vprašala.

»Zakaj? — Bomo kar čez omaro pleskali.«

»Stekla je iz sobe in zakričala, »pa zakaj so v moji sobi pleskarji.«

»Ljubica, saj veš kako se jih težko dobi. — Pa so prišli prav danes.«

»Teta Mina, to je vendar grozno.«

»Ljubica, ali bo tudi Tomaž tako lep kot ti?«

»Pleskajo, barvajo mojo sobo pa še niti odšla nisem. — Saj sem vendar živa. — Take stvari pa se delajo, če človek umre. Kaj pa...«

Hotela je reči, kaj pa če sem za njih resnično umrla z današnjim dnevom in mi to na ta način kažejo. Nikoli ni imela občutka, da resnično pripada njim, vendar dokler je imela ta občutek samo ona je še bilo. Očitno pa ga imajo tudi Oni.

»Pivo so pripeljali.«

»Ali je šampanjec na hladnem. — Upajmo da bo počilo?«

Vrnila se je nazaj v sobo. Očitno jih zanima samo želodec in ali bo šlo vse tako kot se spodobi v taki družini. Tik preden je stopila v mali hodnik, je zaslišala dvoje glasov.

»Pa misliš da sta že spala skupaj?«

»Ti si pa res neumna, saj hodita že pet let.«

»Potem,« razočaranje je bilo čutiti v glasu, »njuna poročna noč ne bo nič. — Saj veš, nič tistega no.«

»Dragi moji sestrični,« stopila jima je pred nos, »če vaju zanima kaj bolj podrobnega, se kar name obrnita. Ekspert sem za taka vprašanja.« Zardeli sta ko makova cvetova in v hipu izginili.

Zdaj, ko so bili pleskarji v sobi in bodo vzeli še barvo in toplino sten, je imela občutek, da je vendarle še veliko njenega v njej. Jok in smeh, ki so ga vsrkale stene, pa vsa pričakovanja in hlajenje lastne krvi in ure negotovosti in... dotaknila se je sten z licem in z rokami, ter stala tako naslonjena, kakor da bi bila na smrt obsojena. Ne, resnično ni razumela zakonov življenja. Kaj se bo tudi ona spremenila v golo formalnost, v živo knjigo kaj se spodobi in kaj ne? Pleskarji so bili že možje. Hotela jim je reči, ko so neusmiljeno porivali pohištvo k sredi, da je to njena soba in naj razumejo to. Kdaj pa kdaj so jo ošvrknili s pogledi, kakor da bi jim ugajala. Jo slačili z očmi, kakor da bi jo želeli videti golo, in jo objemali z očmi, kakor da bi si jo poželeti. Zaslišala je hupo očetovega avtomobila in zdaj ko bi resnično morala biti odrasla, pametna in resna je zajokala.

»Neveste vedno jokajo.«

»Gredo,« so vpile ženske in ji brisale solze z obraza.

»Punčka moja,« so hitele tete in nikoli bi ne verjela svojim ušesom, da je na svetu toliko ljubkovalnih besed.

V avtomobilu ji je legla mirna, hladna in nedostopna spokojnost na obraz, prav taka, kot se zrcali na mrliških obrazih. Ni vprašala očeta zakaj so pleskarji v njeni sobi. Nikoli se nista spraševala po čustvih in občutkih, tako da bi bilo vsako vprašanje nesmisel.

»Kakšna pa si,« jo je vprašal Tomaž.

»Lepa,« se mu je nasmehnila.

Nazaj grede so malo govorili. Njena roka je počivala v Tomaževi dlani in oče si je brundal neko partizansko pesem.

»Poročni marš,« je rekla tiho..

Pred domačimi vrati se je začelo. Najprej je moral izstopiti oče in ji pomagati iz avtomobila. Potem je pristopil Tomaž in vse skupaj so posipali z rižem in konfeti. In bilo je polno vzklikov. Tudi filmali so ju — za kasnejši rod, so se smejali. Pri kosilu so se vrstile zdravice in šampanjec je počil, da si je morala kar ušesa zamašiti. Pri kosilu so se odrasli zapletli v razgovor o reformi študija. Izbrali so si odlično temo, ki ni mogla nikoli zamreti. Tudi Tomaža so vključili v razgovor, in bil je izvrsten govornik. Ženske so jo kdaj pa kdaj ošinile z očmi, kot poznamo te stvari, nič naj te ne bo strah in to vse je dolžnost žene. — Ti pogledi pa so bili resnično malomeščanski. Izmuznila se je iz sobe, tiho smuknila mimo kuhinje. Pleskarji so že bili odrgnili omet.

»Očka je rekel, da bo to zdaj soba za goste,« je zaslišala za seboj Mišin glas.

»Torej sem bila tudi jaz gost,« je pomislila in nobena žalost ali razočaranje je ni obšlo. To jo je tako presenetilo, da je postala dobro razpoložena.

»Neljub gost,« je šepnila na Tomaževo uho, ki ni vedel za kaj gre in se samo nasmehnil ter se posvetil reformi.

Zdelo se ji je celo, da je srečna. Izpolnila se ji je dolgoletna želja, da bi bila po poklicu lahko gost.

Njegova vita nova

Barbara Brecej

Krog odločitve se je zaključil. Dolgotrajna in mučna spoved pred seboj ni bila več nič drugega kot omahovanje — končno je opravljena. Ohrabren s svetlimi vzgledi svojih prijateljev, se je čist kot studenčnica namenil grešiti. Preostalo mu je le še nekaj brezbarvnih dopoldnevov v službi, ki jih je nameraval poživiti z organizacijskimi podrobnostmi.

Toda...

Tatjanino pismo zjutraj ga je spravilo še ob tisti kanec navdušenja nad stvarjo, katero je pustila v nemar celo vest; stranska posledica pisma pa je bilo občutno